

Kiiret lairibateenust võimaldavate elektroonilise side võrkudega liitumiseks toetuse andmise tingimused ja kord

Lõppkasutaja meetme küsimused-vastused (täiendatud 20.10.2020)

Mille jaoks toetust saab?

Toetust saab liitumiseks kiiret lairibateenust (st. vähemalt kiirust 30 Mbit/s) võimaldava püsiühendusega. Kui lõppkasutaja soovib, võib ta valida aeglasema teenuspaketi, kuid soovi korral peab lõppkasutaja saama ka vähemalt 30 Mbit/s teenuspaketti.

Kes saavad toetust taotleda?

Toetust saavad taotleda eraisikud ja juriidilised isikud, kes ise sideteenuseid ei osuta ning

- kellel puudub taotlemise hetkel vähemalt 30 Mbit/s kiirusega püsiühendus;
- kelle kasutuses olev aadressiobjekt, mille ühendamiseks toetust soovitakse, asub väljaspool linna või vallasisest linna ja see on loetletud toetusmeetme määruse <https://www.riigiteataja.ee/akt/102092020001> lisas.

Kas mina saan toetust taotleda?

Mine aadressile <https://www.ttja.ee/et/toetus> ja sisesta aadress, millele püsiühendust soovid. Kui otsing annab tulemuse, siis saad toetust taotleda, kuid ainult tingimusel, et sa pole juba liitunud püsiühendust võimaldava sidevõrguga.

Mis asi on lairiba püsiühendus?

Püsiühenduseks loetakse kaabliga (vaskkaabel, koaksiaal/kaabel-TV kaabel, valguskaabel) ning teatud juhtudel ka traadita sideühendust, mis võimaldab lõppkasutajale tagatud andmesidekiirust ning ei sõltu kasutajate arvu muutusest konkreetses piirkonnas (vt palun ka järgmine küsimus).

Kas 4G või 5G ruuteriga ja mobiilsidevõrgu kaudu pakutav püsiühendus on lairiba püsiühendus?

Lairibateenus määruse tähenduses on sideteenus, mis võimaldab tagatud andmeedastust lõppkasutajale igal ajahetkel allalaadimiskiirusega vähemalt 30 megabitti sekundis. Seega mobiilsidevõrkudel baseeruvaid ühendusi võib pakkuda ainult siis kui antud piirkonnas on piisav levi ja võrgu ressurss ning ühenduse stabiilsus kiire lairibaühenduse pakkumiseks. Eeldame, et kasutaja saaks kaabliga või muu tagatud andmesidekiirust võimaldava tehnoloogiaga sarnase püsiühenduse kogemuse. Enne mobiilsidevõrgul baseeruvate lahenduste pakkumist peab sideettevõtte oma pakutava teenuse võimekuses veenduma.

Kui suur on toetusmeetme eelarve?

Eelarve suuruseks on 9 miljonit eurot.

Kui suur on toetus?

Maksimaalne toetus on 300 €. Toetust ei saa enda arvele lõppkasutaja, vaid sideettevõtte vähendab toetuse võrra liitumisel esitatavat liitumiskulude arvet.

Mida selle 300 €-ga võib teha?

Kaabelvõrkude puhul võib selle eest tuua kaabli tupp, vajadusel osta ja paigaldada ka lairibateenuse kasutamiseks vajalik terminalseade.

Raadiolahenduse puhul võib selle eest osta ja paigaldada lairibateenuse kasutamiseks vajalikke vastuvõtjaid ja terminalseadmeid, vajadusel osta paigaldada ka lõppkasutaja siderajatist (nt. kõrgem post või mast parema otsenähtavuse tagamiseks saatja ja vastuvõtja vahel).

Mida selle 300 €-ga ei tohi teha?

Sellega ei tohi tasuda igakuiselt sideteenuste eest, ei tohi rajada majasisest kaabel- või WiFi võrku, ei tohi katta juurdepääsuvõrgu rajamise ja haldamisega seotud kulusid. Majasiseseks WiFi võrguks ei loeta olukorda, kus toetusega ostetud terminalseade omab võimekust edastada WiFi signaali.

Kuidas taotlust esitada?

- 1) selgita välja sideettevõtja, kes suudab sinu soovitud aadressil toetusmeetme nõuetele vastava püsiühenduse luua <https://www.ttja.ee/et/toetus> .
- 2) vaata TTJA kodulehelt, kas sideettevõtja on registreerunud toetusmeetme programmis osalemiseks.
- 3) täida koos sideettevõtjaga ära TTJA kodulehel olev taotlus.
- 4) volita sideettevõtjat enda nimel toetust taotlema või esita toetuse taotlus otse TTJA-le (lisades juurde sideettevõtja poolt saadud pakkumine).

Kui palju on toetuse kasutamiseks aega?

Liitumine peab olema teostatud hiljemalt 180 päeva jooksul alates toetuse andmise otsuse tegemisest.

Kui üks ja sama aadressobjekt (loe eraisikust liituja) saab kõigepealt toetust 300.- näiteks paremate raadioseadmete jaoks, siis kas samale aadressile saab teise määruse toetusega (loe ettevõtte) ehitada valguskaabli ilma, et liituja või sideettevõtte 300.- EUR peaks tagasi maksma?

See olukord võib tekkida kui sama aadress on mõlema meetme määruse lisas toodud aadresside tabelis ja samale aadressile tehakse 2 erineva meetme taotlust erinevate taotlejate poolt.

Lõppkasutaja meetme määruse § 5 lg 5 ütleb järgmist:

(5) Lõppkasutaja saab taotleda toetust ühe aadressiobjekti juurdepääsuvõrguga liitumise teostamiseks.

Seletuskiri ütleb järgmist:

Lõikes 5 sätestatud piirang tähendab, et üks lõppkasutaja saab toetust taotleda ainult ühel korral ja ühe aadressiobjekti juurdepääsuvõrguga liitumise teostamiseks. Ühele ja samale aadressiobjektile mitut liitumist teha ei saa. Samas erandina, juhul kui tegemist on aadressiobjektiga, mis on jagatud korteriteks või muul viisil mitme erineva lõppkasutaja omandis või kasutuses, kehtib piirang korterite või muu kasutusjaotuse alusel lõppkasutajate suhtes.

Järeldus:

Ühele aadressile saab taotleda liitumise toetust üldjuhul ainult ühe korra.

Juhul kui korra on lõppkasutaja meetmest saadud toetust elektroonilise side võrguga liitumiseks, siis teist korda kaabelvõrguga liitumiseks lõppkasutaja meetmest toetust saada ei tohi.

Juhul kui esimesena on saadud toetust ja on paigaldatud raadiovõrguseadmed lõppkasutaja meetmest ning siis saab keegi teine sideettevõtja toetust taristumeetmest liitumise võimaluse loomiseks samale aadressile, siis ettevõtjate poole pealt tingimuste rikkumist ei ole, kuna ettevõtjad lähtuvad oma tegevusest mõlema määruse lisadest ning ei saa omada ülevaadet vahepeal toimunud arengutest teiste sideettevõtjate osas.

Kuidas kvaliteeti hinnatakse? Kiirus on kenasti mõõdetav, kuid kvaliteet sõltub tugevalt ka kliendi poolt kasutatavatest teenustest ning ühenduse kvaliteet võib olla hea, kuid klient tunnetab muudel põhjustel nagu teenuse kvaliteet on halb - selleks peaks siis konkreetne mõõdik olema.

Määruse kohaselt on kvaliteedinäitajaks allalaadimiskiirus. Kui lõppkasutaja pole rahul veebis pakutavate sisuteenuste toimimisega, ei kuulu see määrusega seotud olukorra alla. Kiiruse mõõtmist selgitame eraldi punktis.

Milline on võimalus taganeda, loobuda, kui sideettevõtte ei saa/soovi siiski kliendile ühendust välja ehitada? Samas peab sideettevõtja kinnitama TTJA-le, et võtab lõppkasutaja taotlused vastu.

Programmis osalev sideettevõtte peaks lõppkasutaja liitumispäringutele vastama. Enne liitumispakkumise tegemist peaks sideettevõtte välja selgitama, kas tal on antud aadressil tehniliselt võimalik teenust pakkuda (levi olemas, liin rajatav jne). Kui tehnilist võimalust pole, siis liitumine ja ühtlasi ka toetuse taotlemine pole võimalik. Seega eeldame, et sideettevõtte sõelub selle etapi käigus välja aadressid, millele on tal tehniliselt võimalik toetusprogrammi vahendusel teenust pakkuma.

Juhul kui sideettevõtja soovib mingil põhjusel hiljem taganeda, loobuda kliendile ühenduse välja ehitamisest, siis tuleks teavitada sellest esimesel võimalusel lõppkasutajat ning samuti TTJA-d, kes saab konkreetse aadressiobjekti osas võimaldada lõppkasutajal uuesti taotleda toetust mõne teise sideettevõtja juurdepääsuvõrguga liitumise jaoks. Sellist teavitust ei loeta sideettevõtja rikkumiseks.

Rikkumiseks loetakse valeinfo edastamist, näiteks toetuse väljamakse taotluses sellise aadressiobjekti kohta väljamakse taotlemine, millele ei ole liitumist teostatud.

Kui sideettevõtte ei suuda 180 p jooksul ühendust rajada ning toimub taganemine ja liitumislepingu lõpetamine, siis kohustub ettevõtte hüvitama lõppkasutajale tekkinud kahju (lõppkasutaja määruse § 8 lg 2 p 3).

Kas toetust saab ainult vastuvõtuantennile/ruuterile/integreeritud seadmele ja selle paigalduse jaoks või võib toetuse eest pakkuda kliendile lisaks vastuvõtuseadmele ka näiteks uut AC standardiga WiFi ruuterit? Muidu võib tekkida tihti olukord kus CAT5e juhtme otsas on see 30M olemas aga klient mõõdab oma vana b/g WiFi otsast ja ikka ei saa seda ning samas TTJA-le teeb mõtetuid kaebusi mida keegi lahendama/menetlema peab. Samas oleks kõik määruse teksti suhtes õige kui teenusepakkuja poolt jagatav avalik IP aadress asub WiFi ruuteri välimisel liidesel ehk sel juhul pole tegemist ju kohtvõrgu seadmega mille soetamist määrus välistab.

Lõppkasutaja määruse § 4 lg 4 ütleb järgmist:

(4) Lairibateenuse terminalseade käesoleva määruse tähenduses on seade, mis on vajalik lairibateenuse kasutamiseks.

Seletuskiri:

Lõige 4 defineerib lairibateenuse terminalseadmed. Terminalseadmete all on mõeldud kaabel- või traadita lairibavõrgu sideseadet, modemit ja ruuterit. Sideseade käesoleva lõike tähenduses ei ole arvuti, sülearvuti, mobiiltelefon, tahvelarvuti või muu taoline seade. Määruse eesmärk on võimaldada inimestel liituda püsiühendusega ning mitte toetada samuti terminalseadmetena defineeritavate mobiiltelefonide, tahvelarvutite jne ostmist.

Järeldus:

Toetusega võib paigaldada ainult vastuvõtuseadme, millele on WiFi võimekus integreeritud.

Ei leia lõppkasutaja meetme määruse lisast aadressi, mis tegelikult on olemas ja on väljaspool linna või vallasisest linna.

Eesti aadressisüsteem on ajas muutuv, aadresse võib tekkida juurde või teisenduda ja andmed eri registrisse jõuda viidetega ning esineda muid ajaloolisi põhjuseid üksikute andmete ebakõlas. Sellise aadressi puhul andke sellest teada toetus@ttja.ee ja anname Teile vastuse, kas aadress on abikõlblik.

"Toetuse taotlejaks on lõppkasutaja" – kas toetuse taotleja on aadress või isikukood?

Toetuse taotleja on lõppkasutaja, kes on era- või juriidiline isik. Eesti aadressisüsteem on ajas muutuv, näiteks kinnistud või aadressid vahel jagunevad ja liituvad. Võib olla olukordi, kus sama aadressi jagavad eraldatuna mitu erinevat leibkonda või ettevõtet. Selliseid elulisi olukordi võib ette tulla, seega ei ole välistatud, et samalt aadressilt võib olla lubatud mitu erineva isiku taotlust. Need olukorrad kaalume kindlasti eraldi läbi.

Kas võin lõppkasutajalt toetuse taotluse vastuvõtuks kasutada oma vorme või veebivormi?

TTJA peab oluliseks kasutada lehel <https://www.ttja.ee/et/toetus> asuvaid PDF vorme, kuna need on tehtud meil masinloetavaks.

300 eurot toetus lõppkasutajale on koos või ilma km-ta?

300 eurot on ilma käibemaksuta. Siinjuures kohaldub rahandusministri määrus nr 41 „Kauba või teenuse harilikust väärtusest madalama hinnaga võõrandamiseks maksukohustuslasele antava sihtotstarbelise toetuse maksustatava väärtuse hulka arvamise ja maksustamise kord“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13198084>.

"Allalaadimiskiirus 30Mbps" - kuidas täpselt mõõdetakse TTJA poolt? - kas üleslaadimisele nõuded puuduvad?

Üleslaadimiskiirust määrus ei reguleeri, seda reguleerib sõlmitav sideteenuse leping. Eeldame, et ettevõtte soovib pakkuda lõppkasutajale rahuldavat teenust. Kiiruse mõõtmist kommenteerime eraldi allpool.

Kas LTE / 4G / 5G seadmetega loodav ühendus on toetatav? Aeg-ajalt nende kiirus ju ületab 30Mbps, kuigi kaugtööd eriti teha ei lase

4G, LTE ja 5G seadmetega on ühendus toetatav, kui mobiilsidevõrk tagab selles piirkonnas nõutud kiiruse. Selles peab sideettevõtte veenduma.

Niisiis jõuamegi olulise küsimuseni. Kui kiirusest sõltub toetuskõlbulikkus, toetuse tagasiküsimine jms rahalised otsused, peab kiiruse mõõtmine olema väga selgelt ja koheselt defineeritud, jätmata vaidlemisruumi.

Andmesidekiiruse mõõtmisel lähtutakse määruse [EL 531/2012](#) ja [BEREC BoR \(16\) 127](#) juhise p 147-149 põhimõtetest ja tavapärase kiiruse mõistest, mis peab olema 95% ööpäevast 90% maksimaalsest kiirusest. Antud metoodikat võib TTJA kohandada olukorrale vastavalt. Kiirust mõõdetakse Eestis tuumikvõrgus paiknevasse serverisse.

Kui kaua pärast toetuse saamist peab lõppkasutaja soetatud seadmeid kasutama, ehk kas ta on pärast toetuse saamist mingiks perioodiks sidefirmaga seotud?

See küsimus on toetusmeetme määramises reguleerimata, siin tuleb lähtuda sellest, milles sideettevõtte ja lõppkasutaja lepingus kokku lepivad.

Kas meede sobib nn Lairiba 1.0 projekti käigus rajatud võrguga liitumisteks? Näiteks kui inimene ei soovinud esimesel korral Elektrilevi rajatud võrguga liituda, siis nüüd, koos täiendava toetusega, võib ta seda teha?

Jah, kui programmi on kinnitatud mõni ettevõtte, kes seda lahendust on valmis pakkuma.

Kui ettevõtte edastab taotluse, siis kas riik peab selle eelduseks, et kliendiga on kliendileping selleks ajaks sõlmitud?

Sideteenuse leping ei pea olema sõlmitud. Küll aga peab ettevõttel olema valmidus 24 kuu jooksul igal hetkel see sõlmida ja teenust pakkuda.

Kuidas mõista taotlusel olevat välja „Olen COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikust tuleneva kriisi tõttu saanud riigi 2020. aasta lisaelarve vahendite arvelt toetust teisest meetmest, muudest riigieelarvelistest vahenditest või kohaliku omavalitsuse üksustelt“

Kas siia alla läheb ka olukord kui on saanud Covid kriisi ajal palgatoetust töötukassast (taotlejaks on tegelikult tööandja) või kriisi ajal puudega lapse toetust?

Palgatoetus ei ole inimese enda taotletud, seega see meie hinnangul sinna alla ei lähe. Lähevad ainult otse 2020 a. lisaelarvest saadud toetused. Erasisikute puhul selliseid toetusi pigem palju pole. See teema puudutab valdavalt ettevõtteid, sh. palgatoetuse, üüritoetuse ja laenude jms näol.

Kui on saanud toetust, siis mis on tagajärg?

Mitte mingit tagajärge ei ole. Tuleb lihtsalt märkida, et on saanud.

Kas me saame aru õigesti, et isiku seotust aadressiga (kinnistu omanik, rentnik vms) pole vaja sideettevõttel kontrollida, st piisab sellest, kui vastav isik on esitanud taotluse liitumiseks valge ala aadressiga?

Jah.

Kas me saime õigesti aru, et kui lõpptarbija ise pöördub meie poole hinnapakumise saamiseks või taotluse esitamiseks siis sideettevõtjal puudub kohustus hinnapakumist teha või taotlust vastu võtta, kui esmane hinnang näitab, et ehitamine ei ole võimalik taotluse ajaraamis või muul põhjusel ja seda ei loeta sideettevõtja poolseks kohustuste rikkumiseks liitumise toetuse määruse § 8 lg 2 p 1 kohaselt (kohustub määruses sätestatud tingimustel lõppkasutajatelt toetuse taotluse vastu võtma ja toetusmeetme rakendajale edastama)?

Jah. Kuid selle põhjuse peab siis liituda soovijale ütlema, et pole tehniliselt või ajaliselt võimalik. Need läbirääkimised peaksid eelnema juba üldjuhul enne taotluse täitmist ja esitamist.

Kas me saime õigesti aru, et kuludokumendiks (§ 13 lg 4 p 2 ja 3 arve ja kuludokument) on lõppkliendile esitatav arve ja teostavate tööde täiendavaid kuludokumente esitada vajadust ei ole (nt. ehitaja arve sideettevõtjale konkreetse aadressi ühendamise kohta)? Kas erinevad finantseerimise viisid (klient, sideettevõtja) peavad kõik olema kajastatud kliendile esitataval arvel (eelkõige sideettevõtja enda poolt tasutud osa). Kas riigitoetuse mahavõtmise näitamine (300€) peab olema näidatud konkreetse toetusmeetme alaliigi (liin, terminalseade, siderajatis) real võib olla maha arvatud kogusummas?

Nii suurt detailsust pole vaja. Piisab arvest, millest on maha võetud kuni 300 eurot toetus.

Kas arved ehitustööde kohta peavad väljamakse taotluse esitamise hetkeks olema tasutud või piisab arvega võetud kohustusest maksta?

Piisab arvest.

Säilitamise tähtajad: kas 10 aastat on vaja säilitada kõiki liitumise toetusega (projektiga) seotud dokumente või ainult liitumisega seotud (liitumisleping)? Raamatupidamise seaduse kohaselt on säilitamiskohustus lühem, 7 aastat.

Ikka 10a.

Liitumiseks vajalikud seadmed saab lõppkasutaja ise paigaldada ja kavatsen saata need postikulleriga. Kas seadmete üleandmise ja vastuvõtu aktiks sobib väljavõtte saadetise logist?

Jah, kui sellelt selgub saadetise väljastaja ja kätte saaja.